

280 45

I. N. D. N. J. C.
DISPUTATIO THEOLOGICA,

De

ELECTIONE ET REPROBATIONE,

Quam

Approbante Venerandâ Facultate Theologicâ,

In Alma Marchiarum Universitate,

Eruditorum Ventilationi

Submittunt,

PRAESSES,

JOHANNES SIMONIS,

Theol. Licent. Logicæ Ordin. & Metaph. Extraord:
Profess. Publ.

Respondens

JACOBVS CHRISTIANVS EISENBERG

GIUS, DESSA ANHALDINUS.

Die 1. Novemb.

Horis locoq[ue] consuetis.

FRANCOFURTI ad ODERAM.

Prelo BECMANIANO.

M. DC. LXVI.

XIII. 10. E

Coll. diss. A
221, 18

Ziff. d. 221/18

DISPUTATIO THEOLOGICA

De ELECTIONE ET REPROBATIONE.

Praedestinationem antecedente Disputatione ventilatam Electionis & Reprobationis contemplatio excipit. Exhibitur ea Disputatione presente, at non nisi observatis iis, que habet Apostol⁹ Rom. 11. 33, 34. O profundas divitias tū Sapientiae tūm cognitionis Dei! Quam inscrutabilia sunt ejus judicia, & ejus viæ impervestigabiles! Quis enim cognovit mentē Domini? Aut quis ei fuit à consilio? Inscrutabile & impervestigabile agnoscimus hoc Electionis & Reprobationis Decretum, & adoramus eum, qui mentem Domini novit, quem extra ipsū zebovam advertimus neminem; Scrutamur tamen & per vestigare laborabim⁹; At non nisi ipso Deo verboq; ejus praecunte. Penetraō re in abditissimos consiliorum Divinorum recessus animus nequaquam est, nec Librum septem sigillis clausum intropicere, cum hic non inanis tantum, sed omnino temerarius existeret & impius conatus; Sed divina revelatio pro norma erit & lege. Causas, objecta, consequentia &c. Electionis & Reprobationis S. Scriptura exhibet; Hac praelucente & adem quoque determinabimus. Zebova Juva!

SECTIO I. ELECTIONEM CONTEMPLANS, SUBSECTIO I. NOMINALIS.

Electionis vocabulum ad Jehovam relatum jam Metonymice capitur, jam propriè. Illo modo pro ipsis electis Rom. II. 7. Quid igitur: Quod requirit Israel, hoc non est asecutus; Sed electio asecuta est, reliqui vero occalluerunt; Hoc pro Dei diligentis actione, quæ profinium diversitate diversa est. Jam enim notat vocationem ad munus aliquod, idq; vel Politicum, quomodo Samuel de Saule ad popu-

Ium Israeliticum dicebat : videtisne quem elegerit Jehovah. 1. Sam.
10. 24. vel Ecclesiasticum. Luc. 6. 13. Et cum dies ortus esset, advocavit
discipulos suos, & cum ex ipsis elegisset duodecim, quos Apostolos nomi-
navit. Job. 6. 70. Nonne ego vos duodecim elegi & unus ex vobis est Dia-
bolus. Huc spectant, quæ de Electione dicuntur Jerem. 49. 19. Hagg.
2. 23. Act. 15. 7. Jam adeo latè hæc Electionis vox accipitur, ut etiam
ad benedictionem seu beneficium æquipolleat. sic Zach. 1. 17 Am-
plius proclama, dicendo, sic ait Jehovah exercitum, abhuc dispergentur
Civitates meæ præ bono, consolante Jehovah abhuc zionem & eligente
abhuc Hierosolymam. Et cap. 2. 16. Tum possidebit Jehovah Iudam por-
tionem suam in terrâ sanctâ ; Et eligit rursus Hierosolymam. Jam no-
tat vocationem generalem ad participationem fœderis, Deut. 4. 37. c.
3. 7. 6, 7. 8. c. 10. 15. Esai. 14. 1. c. 41. 8, 9. c. 43. 17. c. 45. 4. Ezech. 20. 5. Zach.
3. 2. Act. 13. 17. Idem de Davide dicitur Ps. 89. 4, 20. Jam notat destinati-
onem ad salutem & ad media ejusdē. 2. Thess. 2. 3. Quomodo iterum
designat vel electionē in tempore factam hominum jam conditorū
peccatisq; corruptorum, ut Job. 15. 19. Si ex mundo fuissetis, mundus
quod suum est amaret: quia vero ex mundo non estis, sed ego elegi vos ex
mundo, propterea odit vos mundus. 1. Petr. 1. 1. 2. Petrus Apostolus Je-
su Christi &c. Electis ex præstitutione Dei Patris ad sanctificationem,
spiritus per obedientiam & aspersionem Sanguinis Jesu Christi &c.
Vel æternum Decretum, quo eligebantur homines tunc nondum
existentes, sed futuri tantum Eph. 1. 4, 5. Sicut elegit nos in ipso ante ja-
ctamundi fundamenta, ut simus sancti & inculpati coram eo cum Cha-
ritate. Et prædestinavit nos, quos adoptaret in filios, per Jesum Christum in se, pro benevolo affectu voluntatis sua. Atq; hoc sensu Vo-
cabulum Electionis præsente Disputatione accipimus alibi que di-
citur ἐκλεγέσθετοι Rom. 8. 28. ἐγγυώμενοι Rom. 8. 29. 1. Petr. 1, 2. Εὐδοκία
Eph. 1. 5. ἐκλεγέσθετοι καὶ ἐκλογήν Rom. 9. 11. Scriptio in librum vite Exod. 32.
32, 33. Psalm. 69. 29. Esai. 4. 2. Dan. 12. 1. Luc. 10. 20. Phil. 4. 3. Hebr. 12. 23.
4. Apoc. 3. 5. c. 13. 8. c. 20. 15. c. 21. 27, 19. Distinguui hic solet inter librum vi-
tae &

tæ & librum Dei simpliciter & absolutè sic dictum. Liber Dei (metaphoricè & *κατ' αὐτὸν οὐδειαν* ita dictus) dicitur præscientiam ejus notare, quâ omnium hominum ortum, vitam, actiones vitæq; exitum ante mundi constitutionem exactissimè novit. Illustrari hæc dicuntur Psalm. 139. 16. *Massam meam vident oculi tui & in libro tuo*
be omnia scripta sunt, ex quibus diebus formabantur &c. Dan. 7. 10.
 Donec Judicio confidente libri aperti sunt. Malach. 3. 16. Enim vero atten-
 dit Jebova & audit, atq; conscriptum est in libro commentarij coram
 eo protimentibus Jebova & cogitantibus de nomine ejus. Apoc. 20. 12.
 Judicati sunt mortui ex iis, quæ scripta erant in libris secundum opera
 ipsorum. Recipimus distinctionem, quamvis locorum aliquot, in
 quib⁹ librorum in ultimo judicio evolvendorum mentio occurrit,
 non tam de infallibili scientia Dei, quam de hominum judicando-
 rum conscientiâ intelligenda veniant. Nec incommodo Liber
 vitæ jam materialiter accipitur pro S. Bibliis mandata & ver-
 ba Dei continentibus. Jam eo sensu, quo retrò citata dicta intel-
 ligebantur. Hoc modo Christum librum vitæ esse non nego, mo-
 tus locis Apoc. 13. 8. *Ita q; adorabunt eam omnes incolæ terræ, quorum*
non sunt scripta nomina in libro vite Agni illi⁹ mactatijam inde à jacto
mundi fundamento Cap. 21. 27. Non intrabit in eam quicquam quod
 inquinat, aut abominandum quippiam patrat vel mendacium : Sed
 qui scripti sunt in libro vite Agni. Scriptio adeoque in librum vitæ
 extra Electionem in Christo ad vitam æternam nihil erit.

SUBSECTIO II. REALIS.

Primum Electioni locum assignamus eamq; ante Reprobationis contemplationem expendimus, quia ipsa prior est & ratione Naturæ & Objectorum. Nam suppositis Electionis & Reprobationis actibus Reprobatio ex se Electionem insequitur, eaq; præsupponit, quia si quis reprobatur, necessarium est ut alius ante electus fuerit. Multò etiam præstantiores sunt Electi Reprobis, non quidem subiectivè & per naturam, sed imputativè & per gratiam; Non in se, sed in

Christo. Existentiam Electionis præcedentibus Disputationibus adstruetam jam supponimus. In præsens vero eam vocamus Prædestinationem aliquot latorum hominum ex mera gratiâ ad vitam æternam per Christum verâ fide apprehensum ad laudem divinæ & 2. omnimodè Misericordiæ obtinendam. Actus eosdem duos advertimus, [1] Miserationem, qua proposuit quorundam ad salutem misereri. Rom. 9. 16, 18. Et ex misericordiâ suâ eos servare è corruptione peccati. Tit. 3. 5. (2) Mediorum destinationem, qua constituit eos, quorum miseretur, per certa media ad salutem ducere, Epb. 1. 4, 5. 2. Thess. 2. 13. Hos, inquam, actus in Deo ad vertimus pro nostro concipiendi modo, qui in Deo unus sunt idemq; & simplissimus actus. Electi vero sunt homines, ratione Quantitatis pauci, ratione qualitatis peccatores, lapsi, imbecilles, ignobiles corâ 3. mundo. Paucitas Electorum expresse perhibetur; Matth. 20. 16. Sic ultimi erunt primi, & primi ultimi. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi. Luc. 12. 32. Ne time parve gress ille, nā placuit patri vestro dare vobis regnum illud. Perhibet eandé Sacra Scriptura dū (1) universalitatē negat Rom. 9. 8, 12, 13. Non qui Filij carnis, ijs filij Dei: sed quisunt Filij promissionis censentur in semine. Major serviet minori, Jacobum dilexi, Esavum odio habui, Cap. 8. 28, 29, 30. 2. Tim. 2. 19. [2] Dum eventu attestante docet non omnes pervenire ad salutē, Matt. 7. 14. quia angusta est porta & stricta via, que dicit ad vitam: Et pauci sunt, qui invenerint eam, sequitur ergo nec omnes ut eo perveniant electos esse; Cum nec media ad salutem ducentia omnibus æqualiter conferat, Matth. 13. 11, 13, 14, 15. Ipse vero respondens dixit, quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum illis autē nō est datum. Propterea per parabolas loquoreis, quia videntes non vident & audientes non audiunt nec intelligunt. Itaq; completur in ipsis prophetia Esaie, quæ dicit, auditu audietis, & non intelligetis: Et videntes videbitis & non cernetis. Crassum factum est enim cor populi hujus, & auribus graviter audierunt & oculis suis conniverunt ne quando cernant oculis, & auribus audiant & corde intelligent, & se convertant & sanem eos.

Idem

4.

Idem vox eligere visignificationis suæ infert. Eligere namq; ex aliis legere aliosque relinquere per se notat. Nemo nisi Huberus expressè & directè contradicit , asserens omnes in universum homines electos esse. At idem adversarios invenit ipsos cœtera ὄμοψής. Peccatores electos esse ante dicebamus , eosq; imbecilles & ignobiles coram mundo. Matth. II. 25, 26. In illo tempore respondens Jesus dixit, Gloriam tibi tribuo, Pater , Domine cœli & terræ, quod hæc occulteris à Sapientibus & intelligentibus & ea retexeris infantibus. Etiam pater , quia ita placuit tibi. I. Cor. I. 20. 26, 27. Ubi sapiens? Ubi scriba? Ubi disquisitor seculi istius? Nonne infatuavit Deus sapientiam mundi hujus? Videtis enim vocationem vestram fratres , vos non esse multos Sapientes secundū carnem, non multos potentes, non multos nobiles. Verum quæstulta sunt mundo elegit Deus ut pudefaciat sapientes : Et quæ sunt infirma mundo elegit Deus ut pudefaciat robusta. Et quæ ignobilia sunt in mundo , & prouibilo habita, elegit Deus , & ea quæ non sunt , ut ea quæ sunt aboleat. Diximus ante hos ex merâ gratia electos esse ; Ubi excludimus plane bona opera & fidem prævisam . Et utut sunt , qui distinguant inter Electionem ad Gratiam & ad gloriam , & huic tantum , quamvis non illi electioni opera bona & fidē prævisam præstruant, atamen huic distinctioni parū veritatis subesse animadvertentes, absolute pronunciamus, Electionē, sive eam ad gratiam sive ad gloriam dixeris (quamvis Electio in se una sit & non nisi ex consideratione finis & mediorum allata distin-
ctio promanet ,) non respexisse vel fidem vel bona opera , sed à solo profectam esse beneplacito, nihil morantes quantum hæc sententia vocabulo Absoluti Decreti ab Adversariis traducatur. Absoluti Decreti nomen in nostris Confessionibus vix ocurreret, nec molestus nobis erit, qui sanæ mentis est , de nomine , præsente rei consensu. Placet hic in antecessum nonnihil indagare vim hujus vocabuli: Absolutum dici quandoque amat; [1] perfectum, integrum & consummatum. Absurdus nimium foret, qui divinam Electionem hoc modo absolutam esse inficias irt. (2) quod non habet medium , ut
par

5.
6.

par & impar. Nec hoc modo negari potest absolutum dici debere
Dei decretum , cum nemo partim electus , partim reprobatus
sit. (3) Summum quod superius & sublimius se , qua libertatem
& potestatem nihil agnoscit , velut Principes à superiore non de-
pendentes. Nihil hic obstat , quo minus Absolutum decretum dici
posset , quippe ille in decretis faciendis à nemine dependet , *Esa. 46.*
10. (4) Quod non est à conditione , seu ullà ratione extrinsecus mo-
vente suspensum. Nec hinc quicquam obstat , quo min⁹ absoluta dici
possit Electio. Est namq; ita absoluta à bonis operibus prævisis , à præ-
visā generis prærogativā , à prævisis meritis congrui & condigni , à li-
bero arbitrio , à præscientiā bonæ voluntatis , à velle pædagogico , à
repugnantiā & irrepugnantiā credendi &c. Etenim *non vos me elegi-
stis, sed ego elegi vos, Salvator ait Job. 15.16. Nō ipsi priores ipsū dilexi⁹,
sed ipse dilexit nos i. Job. 4.10.* Et fateri omnes cū Augustino habent ;
Gratiā non fore gratuitam ullo modo, si non sit gratuita omni modo. (5)
Quod omnibus destitutum est relationibus. At ita nihil est absolu-
tum , nec Electio , nec Deitas ipsa , quæ relationes personales , aliasq;
7. non excludit. (6) Quod media non habet , quibus postea Decretum
executioni detur. Ita pernegamus Electionem absolutam esse. Af-
serimus quidem ex merā gratiā hoc Electionis decretum factum
esse , sed ita ut per fidem in Christum ad vitam æternā perveniamus.
HOC Decretū absolutū est à causis impulsivis & extrinsec⁹ moventib⁹ ,
quas in homine ponit , non præsupponit; Sed non à mediis , puta non
electionis , sed salutis , qualia sunt Christ⁹ mediator , vocatio efficax , in-
choata glorificatio , fides habita veritati & vocatio per Evangelium . *Eph.
1.4, 5.2. Tim. 1.9.1. Tim. 2.5. Eph. 1.10. Col. 1.19, 20. Job. 17. 21. Rom. 8.29, 30.*
2. *Thes. 2.13. 14.* Per calumniam ergo nobis Decretum omnimodè
absolutum impingitur , Christum excludens & fidem . Rem suam
habere jubemus , talia qui negare & in dubium vocare satageret. A-
liter sentire non possumus per expressa Spiritus S. eloquia. Quarto
igitur præprimis sensu Electionis decretum absolutum pronuncia-
mus , solique divino Beneplacito transcribimus freti cum primis
ipsius

ipsius Spiritus Sancti in verbo Dei loquentis infallibili testimonio.
 Dicta Scripturæ sunt; Matth. 11. 25, 26. In illo tempore respondens Iesus dixit, Gloriam tibi tribuo Pater, Domine cœli & terræ, quod hac occultaveris à Sapientibus & intelligentibus, & earet exeris infantibus. Etiam, Pater, quia ita placuit tibi. Hinc argumentum: Qua ratione media ad salutem à Deo hominibus obtingunt, eā etiam salus ipsa. At qui solo Beneplacito Divino media salutis, nimirum, prædicatio Evangelij & salutis doctrina, quibus de Christus in citatis verbis loquitur, obtingunt hominibus. E. Si enim ad salutem ob prævisam fidem & bona opera homines electi essent, utique ad media quoq; ob eandem causam fuissent electi. Lue. 12. 32. Ne time, parve grex ille, nam placuit Patri vestro dare vobis regnum illud. Ubi expressè regnum Dei vocatur donum ex beneplacito profectum. Eodem tendunt Rom. 9. 11, 12, 15, 16. Nondum enim natis pueris, cum nihil fecissent boni, vel mali, ut propositum Dei quod est secundum electionem, i. e. non ex operibus, sed ex vocante firmum maneret, dictū est ei, major serviet minori. Nam Mosi dicit, miserabor cuius misertus fuero: Et commiserabor, quem commiseratus fuero. Nempe igitur Electio non est ejus qui velit, neq; ejus qui currat, sed misericordis Dei. Eph. 1. 5, II. Qui prædestinavit nos quos adoptaret in filios per Jesum Christum in se, pro benevoio affectu voluntatis. Cum essemus prædestinati secundum propositum ejus, qui omnia efficit ex consilio voluntatis suæ. 2. Tim. 1. 9. Qui servavit nos & vocavit vocatione sancta: Non ex operibus nostris, sed ex suo proposito & gratia, quæ data quidem est nobis in Christo Iesu ante tempora seculorum. Ulterius nostram sententiam stabilimus ex natura Objecti, quod electum ab æterno fuit. Hoc fuit homo Peccator & lapsus. At si fides prævisa vel aliud quid fuisset ratio, cur Deus hos præ illis elegerit, consideratus fuisset homo ut Ethice bonus & in eo inventum fuisset aliquid dignum gratiæ divinæ. Imò Objectum Electionis fuisset non homo lapsus & peccator, sed ex lapsu jam tum eluctatus, fidelis & in Decreto divino actu jam tum credens, quæ omnia sunt absurdissima, cùm in homine nī-

ne nihil horum advertere fuerit : *Mortui namq; erant in peccatis & maximè impuri. Ezech. 16. 4, 5, 6.* Deinde bonum istud, quod Deum movisset, (malum eam esse non potuit, cum hoc damnationis causa potius existat) vel à Deo fuisset, vel ab homine, vel ab utroque simul. Si à Deo, quæstio rediret, cur huic potius tale quid indulisset, neglecto altero, adeoq; cur hunc elegisset, nec illum. Si ab homine vicit Pelagius & fallit Scriptura, negans quicquam boni nobis superfuisse. Si ab utroq; vel specificatur actus Dei ab actu hominis, vel contra. Si illud iterum vicit Pelagius & homo ad salutem suam, 10. quod potissimum est, contulit. Si hoc, redit quæstio, ut antè. Contra fidem prævisam in specie militat [1] *Quod Electio ad fidem non est ex fide prævisa, quodq; Electio ad salutem ab Electione ad fidem non distet, unde necessariò sequitur, nec Electionem ad Salutem ex fide prævisâ esse.* Antecedens, sc. Electionem ad fidem non esse ex fide prævisâ patet ex loco supra citato *Matth. II. 25, 26.* quodq; fides eo modo simul causa & effectus fuisset. Causa, nimur impulsiva, quia propter fidem Electio facta fuisset ; Effectus, quia fides ex fide moveante fluxisset. Verùm Electionem ad salutem ab Electione ad fidem non differre constat inde, quia Electio æterna & temporaria, quæ in tempore fit, aliòque nomine vocatio dicitur, sibi sunt conformatæ; Athæc vocatio est ad fidem ; Ergo & Electio æterna ad fidem fit oportet. Imo constat hoc ex expressis Scripturæ locis, *Eph. I. 4. dicimur Electi in Christo. vers. 5. dicimur prædestinati ut adoptaremur in filios.* Jam verò in Christo electum esse & prædestinatum in adoptionem filiorum, nonne idem est ac ad fidem electum & prædestinatum esse, cum nemo in Christo & Filius Dei esse possit nisi per fidem. Idem volunt *2. Thess. 2. 13. Eph. 2. 8. Rom. II. 7. Tit. I. 1.* Quin hoc ipsum expresse asseritur *Act. 13. 48. Crediderunt quotquot erant ordinati ad vitam æternam.* Unde patet, ad vitam æternam electos ad fidem etiam electos esse, & ex Electione fluere fidem, ut rectè Lutherus Præf. super *Epistol. Rom.* arguit. Ex his ergo omnibus patet 11. mere gratuitam Electionem esse nec fluere ex fide prævisâ. Hic quidcm

quidem excipit Calovius Colleg. Anticalvin. Disp. 5. §. 69. Quemadmodum non sequitur, per fidem justificamur: E. Justificatio non est gratuita. Siquidem fides hic non opponitur Divinae Gratiae, Sed tantum operibus. Justificamur fide. Rom. 3.28. Et iustificamur gratis per ipsius gratiam. Rom. 3.24. Quin et Prædestinatio, salvatio, iustificatio ideo sunt ex fide, ut sint secundum gratiam. Rom. 4.v.4 et 5. Deinceps fides nostra iustificans non est furtiva aliqua actio, ut id rapiat, quod Deus in verbo suo, unico et infallibili fidei nostræ fundamento, nobis non offert, neque nobis unquam conferre vult sed est fiducialis divinae gratiae in Christo, nobis in verbis et sacramentis divinis serio a Deo oblatæ et nisi nos eam repudiemus, collata receptio, qua ab aliis causis Electionis et justificationis non est divellenda, sed individuè cum illis in Electione conjungenda et c. Resp. (1) συγχωρητικῶς, nos justificari fide & tamen 12. justificationem gratuitam quoque esse, fidemque non divinae gratiae sed operibus in justificationis opere opponi; Idem salvationem & justificationem esse ex fide, simul tamen esse gratuitas. Nec fidem esse furtivam actionem, sed receptionem gratiae in Christo oblatæ. (2) Αγνητικῶς, instantiam huc quadrare & quicquam ad rem responsum esse, cum confundantur ratio propter quam seū causa impulsiva & causa instrumentalis. Exemplum justificationis pro nostrâ sententiâ militat. Quemadmodum enim fides non est causa impulsiva Deumque movens ad nos justificandum, sed est instrumentum, quo nos in tempore justificat. Rom. 3.24. Ita fides non est causa impulsiva, cur & ob quam Deus nos aeterno elegerit, sed est instrumentum, per quod nobis in tempore Electionem fructusque eius applicat & confert. Non est causa impulsiva Decreti Electionis, est tamen causa instrumentalis Executionis sive Electionis exequendæ. Hoc etiam sensu recte dicitur, fidem non opponi Divinae gratiae. Nam Gratia sola, qua a beneplacito & a benevolo affectu voluntatis Divinae nihil abest, est causa impulsiva Electionis, at fides est instrumentum executionis eiusdem; Alio vero sensu sibi opponuntur. Oppositio enim foret: Nihil in homine futurum, sed solam gratiam

B 2

Divinam

Divinam Deum movisse ad Electionem, & fidem in homine prævisam Deum movisse. Prædestinationem esse ex fide Rom. 4. v. 4, 5. non habetur, nec sensu Calovij ullibi in scripturâ. Reliqua verba ad rem plane nihil faciunt. Eandem nobiscum sententiam de gratuitâ Electione excludente à ratione impulsivâ Electionis omnem fidem prævisam docuerunt & defenderunt pij Patres in Ecclesiâ prisca. Justinus Martyr Dial. cum Tryphon. Jud. p. 202. ait: Jam & alia omnia prorsus, ô viri, inquam à Mose ordinata enumerans, ostendere possem figuræ & notæ & denunciationes esse eorum quæ Christo eventura erant, eorumque qui in ipsum ut crederent, precogniti fuerunt. Augustinus Tom. 7. lib. 1. de Prædest. Sanct. c. 17. ait: Intelligamus ergo vocatorem, quâ sunt electi, non qui eliguntur, qui crediderunt, sed qui eliguntur, ut credant. Hanc enim & Dominus ipse fatis aperit ubi dicit, non vos me elegistis, sed ego elegi vos. Nam si propterea electi erant, quoniam crediderant, ipsi eum prius utique elegerant credendo in eum, ut eligi mererentur. Auffert autem hoc omnino, qui dicit, non vos me elegistis, sed ego vos elegi. Et ipsi quidem procul dubio elegerunt eum, quando crediderunt in eum. Unde non ob aliud dicit, non vos me elegistis, sed ego vos elegi: nisi quia non elegerunt eum ut eligeret eos: quia misericordia prævenit eos secundum gratiam, non secundum debitum. Elegit ergo eos de mundo, cum hic ageret in carne, sed jam electos in se ipso ante mundi constitutionem. Hæc est immobilis veritas Prædestinationis & Gratiae. Nam quid est, quod ait Apostolus, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem? Quod profecto si propterea dictum est, quia preservavit Deus credituros, non quia facturus fuerat ipse credentes, contra istam præscientiam loquitur filius dicens: Non vos me elegistis sed ego vos elegi. Idem cap. 19. p. 857. Electionem quam significat Dominus dicens non vos me elegistis, sed ego vos elegi: Nec fides ipsa præcedit. Non enim quia credimus, sed ut credamus elegit nos: Ne priores eum elegisse dicamur, falsumque sit (quod absit) Non vos me elegistis, sed ego vos elegi. Itē de Bono Perseverantia lib. 2. c. 16. Prævenit ergo & fidem gratia, alioquin si fides eam prævenit & voluntas: Quoniam fides

fides sine voluntate non potest esse. Quin ipse sententiarum Magister Lombardus, crassissimis ut ut Pontificiis tenebris cætera circumfusus, veritatem hic invenit, ita sent. dist. 41.c. 4. Elegit ergo eos, quos voluit, gratuità misericordiâ non quia fideles futuri erant, sed ut fideles essent. Idem docuerunt nobiscum Lutherus, Lucas Osiander, Urbanus Regius, Brentius, Heshusius alijque quorum verba pro- 14.
 lixè apponere hac vicè supersedemus. Hactenus sententiam nostram κατασκευασικῶς assertā exhibuim⁹. Ανασκευασικῶς proponenda restat. Præstabimus id Calovij argumenta nobis opposita examinando. Est autem hoc Calovio & alijs ὁμοψήφοις eius commune, ut statum Controversiæ perspicuè & clarè hoc loco non forment, sed aliter ut plurimum concludant, quam concludendū contra Reformatos erat. Unde Calovius Coll. Antic. disp. 5. Quæst. 3. Quæstionem contraversam ita format; *Utrum Electio ab aeterno facta sit ex absoluto, simplici nudoque Beneplacito, num v. ex prævisione fidei in Christum, vel intuitu Christi per fidem apprehensi?* Semper deinde concludit? Ergo Electio non sine intuitu fidei facta est. Ubi Adversarios nos in eo non habet, quod Electio facta sit intuitu fidei vel Christi per fidem apprehensi, Hoc enim utrāque manu largimur, sed negamus, ita factum esse Electionem intuitu fidei, ut Deus fidem in hominibus futuram præviderit & propter eam homines elegerit, quod tamen asserit Calovius in primis quæstionis verbis; Et §. 57. Ubi hæc verba habentur:
Nos ob pagina angustiam breviter solam quæstionem formabimus, quæ bæc est: Utrum sc. Prædestination aeterna ex absoluto decreto dependeat num verò ex fidei salvificantis Christum appreendentis prævisione vel intuitu facta sit. Adversarij prius, nos posterius affirmamus. Argu- 15-
 mentum vero primum Calovij est: (1) 2. Thess. 2 v. 13. Elegit vos Deus ab initio in salutem per sanctificationem Spiritus ac fidem veritatis. Ja-
 cob. 2. 5. Nonne Deus elegit pauperes huius mundi, divites in fide Et bæ-
 redes regni, quod promisit ijs à quibus dilectus fuerit. Conf. Tit. 1. v. 1.
 Et 2. Locus hic ita habet: Paulus Servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi secundum fidem Electorum Dei Et agnitionem veritatis quæ est

secundum pietatem : Ad spem vite æternæ , quam promiserat Deus ille
mentiri nescius ante tempora seculorum , patefecit autem temporibus
suis . Quid clarius & lucidius dici poterit pro nostra orthodoxya electio-
nis decretum sub intuitu fidei factū esse . (II.) Quos præscivit Deus eos etiā
prædestinavit , eosdem & vocavit & quos vocavit eos & justificavit ,
quos autem justificavit hos & glorificavit . Ergo quos Deus præscivit
justificandos , hos etiam ab æterno prædestinavit ; Nemo justificatur ,
nisi qui credit in Christum . Rom . 3 . 24 . Idcirco quos credituros prævidit ,
hos prædestinavit De⁹ ; Hinc electi salutantur & dicuntur κατὰ περιγραφὴν
Σεβατοῦ ἡγίασμα πνεύματος I . Pet . 1 . 2 . 2 . Tim . 2 . 19 . Novit Domin⁹ qui
.16 sint sui . Non ergo Prædestination sine prævisione fidei facta est . Resp . Et
ignoratio Elenchi & petitio principij hic concurrunt . Illa , cum cons-
cluditur , Nō ergo Prædestination sine prævisione fidei facta est , de quo
nulla est controversia , modo nō talis intelligatur fidei prævisio , quæ
fidē pro causa impulsivā Electionis obtrudit . Hæc , cū ex locis citatis
talis sententia exsculpitur , quæ per verum dictorum locorum sen-
sum inferri non potest . Dicta ut constent , singula appositi argumenti
momenta expendemus . Per se manifestum est primi loci sensum
non esse hunc , Deum sc . nos elegisse in salutem propter sanctifica-
tionem & fidem veritatis , adeo ut sit ratio Deum ab æterno im-
pellens sanctificatio & fides habita veritati , alias eodem modo san-
ctificatio Deum impulisset . Deus elegisset homines , quos prævi-
disset sanctificatum iri à Spiritu , & præterea elegisset hos , quia id præ-
vidisset , quo omnino in circulum iretur . Verus ergo sensus huius
loci est , elegisse Deum homines ad salutem per sanctificationem
Spiritus & fidem veritatis obtinendam , adeo ut sanctificatio & fides
non sint causa Electionis sed instrumentum & medium æternæ sa-
lutis . Eadem est ratio dicti secundi . Etenim eo modo elegit di-
ties in fide , quo hæredes regni , hos autem non elegit , quod tales
erant , sed ut deum essent , Ergo & illos . Ellipsis ergo subest verbi
περιγραφῆς , ut fierent . De hæreditate certum est , illam esse Electionis
finem , Deum videlicet ideo elegisse , quos elegit , uteis hereditatem
regni

regni illius cœlestis daret, quare idem dicendum de fide, quia plu-
 num est, duo hæc ab uno & eodem verbo, idque uno eodemque
 sensu regi: Voces autem illæ hæredes regni, reguntur à verbo
 elegit, mediante verbo τὸν γένεθλιον. Ergo par ratione ab eodem verbo 7,
 reguntur voces, divites in fide. Nec magis tertius locus contra nos
 pugnat, ubi fides dicitur electorum, ex quo non sequitur, quorum
 fides est, vel qui habent fidem illi propter fidem hanc in illis prævi-
 sam electi sunt. Vel verbum Electorum capi deberet partici-
 pialiter [quæ tamen acceptio per græcum ἐκλεκτῶν alias ob causas locū
 vix habere poterit] ita ut sensus talis emerget: Paulus Apostolus
 eorum qui sunt electi secundum fidem & agnitionem veritatis. At
 ne hoc modo quicquam solidi contra nos afferretur. Secundum
 fidem electi dicuntur eodem modo, quo secundum agnitionem
 veritatis. Nemo autem afferet, nos propter prævisam agnitionem
 veritatis electos esse, nisi palam in castra Pelagii transilire vellet, sed
 ad agnitionem veritatis eadem ratio est etiam fidei hoc loco. Quod
 attinet sequentia duo loca, secundo argumento citata, nimirum
 Rom. 8.29, 30.1. Pet. 1.1. Ubi πεγγύωσε (seu præscientiæ mentio occur-
 rit, constat his neminem extra Pelagiū & asseclas eius usum fuisse ad
 veritatem oppugnandam, infirmiora tamen sunt quam quæ libero
 arbitrio succurrere cum successu possint. Dicimus in decreto Electi-
 onis duos cum primis actus adverti (1) Ipsam præscientiam. (2) Desti-
 nationem. Illo Dei infertur notitia, practica tamen & approbativa
 quâ omnia, quæ certo fini destinat, cognita habet & perspecta, quâ
 ea intime contemplatur & cognoscit, adeo ut non cœco impe-
 tu in ignota feratur, ea aliò destinando. Hoc ipsius ordinatio,
 constitutio & destinatio præscitorum ad certum finem. Vo-
 cem præscientiæ illo sensu accipi posse & debere patet Act. 2.
 23. Hunc definito illo consilio & præstituto (πεγγύωσε τὸν θεόν)
 Dei deditū cum accepissetis. Ubi duo prædicti acti⁹ Decreti Electio-
 nis clarè satis innuuntur. Eo verò sensu locum Rom. 8. 29, 30. capi
 debere inde patet, quod vocabulū præscivit simpliciter & nudè poni
 tur

tur. Simpliciter enim dicit Apostolus, quos prænovit, etiam prædestinavit, non, quos vel credituros vel justificandos prænovit. Deinde si fides præscita intelligeretur. Illam Deus præscivisset vel olim ab hominibus vel a se dependentem. Si istud vicit pelagius; fuitque aliquod bonum in hominibns, quod à Deo non esset datum. Sin hoc tolerabilis quidem adfertur sensus, qui tamen causam adversam minime juvat, quæstio enim rediret, quare & unde prævidisset, quia dare decrevisset, & hoc, quia salutem decrevisset, ad quam acquirendam præter alia etiam fides necessaria foret. Petrus loco citato intelligit ipsum Electionis Decretum adæquate acceptum. Excipit Menzerus Exeges. August. Confess. p. m. 313. *Ταυτολογίας designari, idem foret ac si Petrus dixisset, electi sumus juxta electionem &c.* Resp. *ταυτολογία* nec Bezae nec ulli Reformatorum impingi potest, dum hoc loco 1. Petr. 1. (qui locus non ejusdem sensus cum Rom. 8. 29.) Præscientiam pro Electione accipiunt. Nam Apostolus non Electionem æternam sed temporalem dicto loco insinuat dum dicit: *Petrus Apostolus Iesu Christi Electis advenis dispersis per Pontum &c. secundum præscientiam Patris ad Sanctificationem Spiritus &c.* Intelligit enim per Pontum &c. actu & in tempore electos ad hoc verò electos ab æterno. Inde hunc sermonem *ταυτολογίας* non licet facile vocare; Electi sumus juxta electionem, cum diversa æterna scilicet & temporalis Electio intelligatur. Ultimus locus 2. Tim. 2. 19. *talem* dat consequentiam: *Qui novit qui sint sui, ille eos elegit ex fide prævisâ.*

20. Hanc nimis infirmam esse quivis ultrò agnoscet & fatebitur. (III) *Deus in Christo elegit nos ante facta mundi fundamenta. Sed in Christo nemo est nisi per fidem E. Electio non sine intuitu fidei facta est.* Resp. Interum Ignoratio Elenchi committitur, cum nemo nostratum negat, Electionem intuitu fidei factam esse. Conceditur ergo totum argumentum, si hoc modo infertur: *Per quod in Christo sumus, illius intuitu electi sumus.* Atqui per fidem in Christo sumus. E. *Quod si ita inferretur: Per quod in Christo sumus, illud est ratiō Electionis nostræ, consequentia afferretur maximè inconsequens;*

Nam

Zgk

Nam & per amorem Christi & proximi in Christo sumus. Job. 14. 21.
23. cap. 13. 34, 35. Modum vero, quo in Christo electi dicimur Epb. 1.
4. exprimit Apostol⁹ subsequentem versu^s. Qui prædestinavit nos, quos
adoptaret in filios per Jesum Christum in sese pro benevolo affectu vo-
luntatis sua. Prædestinati ergo sumus pro benevolo affectu Divinæ
voluntatis ad adoptionem in Filios per Christum nobis conferen-
dam. Causa ergo, per quam fructus Electionis nobis applicatur,
Christus est, non vero propter quam ab æterno est facta Electio.
(IV) Impossibile est placere Deo absq^z fide Hebr. 11. 6. Sed quos elegit 21.
Deus, hi procul dubio placuerunt, non quidem per se & ex propriâ di-
gnitate, sed propter Jesum, in quo gratia illis data est ab æterno. 2. Tim. 1.
v. 9. Et in quo grati & accepti redditi sunt. Ephes. 1. v. 6. Ergo quos
elegit Deus non absq^z fidei intuitu elegit. Resp. Eadem Conclusio cum
præcedente, eadem ergo responsione dimittenda venit. Argumentum,
sine quo impossibile est placere Deo, illud est causa Electionis,
infirmissimum est; Nam & sine bonis operibus nemo placet Deo.
Hebr. 12. 14. Objectum Electionis æternæ non fuit homo Deo pla-
cens, sed peccator, filius iræ & inimicus Dei. Jes. 48. 4, 8. Rom. 5.
8, 10. Epb. 2. 3. Nihil ergo adfuit, cur Deo placuisset; Nisi distinguis
inter placitum (liceat nobis vocabulū hac significatione accipere)
Activum & Passivum & dicas, Deo placuisse ut elegerit hos pecca-
tores præ illis, non verò hos Deo placuisse. Alias hoc placitum
æquipolleret amori, & dici deberet, Deum hos propter fidem a-
masse, verum hoc hypothesin adversæ partis ipsam evertit, qua dici-
tur Deus ab æterno amasse omnes homines, ne reprobis quidem
exceptis. Ergone & hos propter fidem prævisam amavit? Argumentor:
Propter quod omnes homines Deo placuerunt, propter illud
etiam ab eo amatis sunt, cum amor & placitum in Deo identificen-
tur, nam quod Deus amat, illud ipsi placet, & quod ipsi placet, illud
amat. Jam omnes homines Deo placuerunt propter fidem prævi-
sam. Nam propter fidem prævisam Deo placuisse homines opposi-
tum argumentum afferit, omnes verò placuisse inde sequitur, quia

C

ex hypo-

ex hypothesi Calovij omnes amavit, ne reprobis quidem exceptis.
Ergo propter fidem prævisam omnes, & reprobos etiam, amavit.

22. (V.) Quæ sunt causæ justificationis, eadem sunt causæ prædestinationis;
Nam justificatio est Prædestinationis executio, atq; binc qualis est ex-
ecutio, tale etiam fuit decretum prædestinationis ab æterno. Causæ au-
tem justificationis sunt gratia Dei, meritum Christi & fides Rom. 3. v.

24. E. eadem sunt causæ prædestinationis, & consequenter fides. Christi
meritum sibi applicans etiam sub æterni Prædestinationis Decreti ordi-
ne comprehensa est. Resp. Neq; Conclusio nobis contraria est, cum
& nos doceamus fidem meritum Christi sibi applicantem sub æter-
ni Prædestinationis Decreti ordine comprehensam esse. Quamvis
major absolutè accepta vera non sit, non enim eadem sunt justifica-
tionis causæ atq; Prædestinationis, cum justificatio sit actus tempo-
ralis multas causas admittens, quæ in Prædestinationem, actum æ-
ternum, cadere nequaquam possunt. Si ergo de causâ impulsiva, seu
ratione Deum intus movente intelligenda major venit, facile con-
cedi potest. Idem enim Deum movit ad nos justificandum, quam
ad nos eligendum; Fuit verò hoc extra Dei benevolam voluntatem
nihil. Quod si de causis absolute & in genere consideratis justifica-
tionis loquatur, neganda est. Justificationis namq; datur causa me-
ritoria, nimirum satisfactio Christi; Instrumentalis, fides; Impul-
siva externa, Christus Mediator. Verum tales causarum species in
Electione locū habere nequeunt, cum omnes ex Electione ut effe-
ctus fluant. Concedimus quoq; justificationem ad Electionis execu-
tionem pertinere; Imò concedimus, qualis est executio, tale fuisse
decretum Prædestinationis ab æterno; Hoc est, eo modo, quo Elec-
tio executioni datur in tempore, ab æterno eam decretam fuisse ut
in tempore executioni detur. Verum inde nihil ad præsidium Ma-
joris. Minor vera est, sed diverso sensu intelligenda. Dictum Rom.
3. v. 24. Ita habet: *Ut qui justificantur gratis, id est, ejus gratia per re-
demtionem factam in Iesu Christo.* Gratia Dei dicitur causa impulsiva,
redemptio facta à Christo Instrumentalis seu meritoria. [VI.]

Deus

Deus nos prædestinavit in acceptationem filiorum per Christum Eph. I. v. 5. 24
 Christus u. bis tantum dedit potestatem filios Dei fieri, qui in ipsius no-
 men credunt. Job. I. 12. Hic non simpliciter omnes credentes dicimus e-
 lectos quidam enim ex credentibus sunt ἀεγοναιεγι Ε̄ ad tempus cre-
 dunt, temptationis tempore deficiunt. Luc. 8. 13. Et hi non sunt prædesti-
 nati, sed illi qui perseveraverint usq; ad finem, salvi erunt Apoc. 2. v. 10.
 Matth. 10. 22. cap. 24. v. 13 Ε̄c. Finaliter igitur in Christum creditu-
 ros Deus prædestinavit. Resp. Nihil hujus argumenti nobis contra-
 riatur, nam & nos asserimus, finaliter in Christum credituros à Deo
 esse electos. Nemo enim asserere audet, finaliter credituros non
 esse electos, electi ergo sunt omnino, nec de eo ulla est controver-
 sia. Verū negamus ita electos esse credituros, ut fides in illis præ-
 visa Deum ad electionem moverit. Objectum Electionis hoc sensu
 non sunt credituri, sed peccatores & lapsi. Elegit credituros nō quod
 tales sed ut tales essent. Distinctio ergo Logica inter Statū & Ampliati-
 onem hic locum habet. [VII.] Relativa sunt naturā simul; At qui 25.
 gratia Dei & meritum Christi in decreto Prædestinationis non absolute
 ponuntur sed Relate, quatenus fide apprehenduntur. Job. 3. v. 15. 16. seq.
 Rom. 3. v. 24. 25. seq. Evidem quis hominum gratia & meriti Christi
 sine applicatione per fidē particeps fieri potest? Nemo. E. Posit a gratia Dei
 & merito Christi simul & fides ponitur, non quidem actu, sive ratione
 existentia, sed ratione & intentione consilij Divini. Resp. Falso supponi-
 tur, gratiam Dei & meritū Christi in Decreto Prædestinationis eodē
 respectu & modo ponit. Gratia & benevolia Dei voluntas ponitur
 actu & ut causa meriti Christi demum futuri & à gratiā Dei idem
 decernente manatur. Deinde concedimus, gratiam Dei in Ele-
 ctionis Decreto tam absolutè non ponit ut fidem in tempore per mo-
 dum causæ inservientis Electioni exequendæ futuram excludat, ve-
 rū ut excludat fidem, tanquam rationem Deum moventem, fu-
 turam. Electio & fides dici quidem possunt Relata, sed eo modo,
 quo omnia instrumenta & media operis alicujus conficiendi vel
 scopi obtinendi relatum sunt cum causa impulsiva & proposito ejus,

C 2

qui

qui opus confidere & scopum a se qui sibi proposuit. Verum ergo
est, positā gratiā poni meritum Christi & fidem, sed non nisi eo, quo
dictum est modo, scilicet, tanquam effectus ad gratiam Dei conse-
quentes atq; ex eā fluentes & tanquam causas instrumentales Salu-
26. tis ex gratiā Dei decretas. (VIII.) Electi sumus vel per meritum Chri-
sti vel sine eo. Jam vero sine satisfactionis merito Christi non sumus e-
lecti, E. per meritum Christi electi sumus. Proinde, si causam merito-
riam nostra Electioni adsignamus, utique satisfactio vel Christi vel
nostra erit; Non nostra. E. Christi. Porro, si Christi meritoria satis-
factionis nos electos reddit, illa necessario vel absolute sine fide, vel relatè
per fidem in prædestinatione nobis attribuitur & imputatur. Rom. 4.
v.3. Conjugit Paulus satisfactionem Christi & fidem, & si satisfac-
tionis Christi meritum absolute homini imputaretur, necessario homo ab-
solute sine fide Christi salvari posset, quod tamen à θεόλογον. Quo circa
Christi meritum in Prædestinationis decreto relatè per fidem imputa-
tur. Hæc cum ita se habeant, sequitur; Deum in Christo nos per fi-
27. dem elegisse & ad vitam eternam prædestinasse. Resp. Allata respon-
sionem vix merentur. Præter quod enim haut levis in ijs occurrit
nugatio dum primo asseritur, nos merito Christi electos esse, eoq;
ut probato, supposito, adhuc infertur, si causam meritoriam Electioni
adsignamus, illam aut Christi satisfactionem aut nostram esse, cum
jam suppositum fuerit, esse Christi meritum & satisfactionem, nil
nisi aut petitiones principij aut ignorationes Elenchi continent. Nam
si eligere per Christum & per fidem idem est ac eligere propter Chri-
stum & propter fidem, ut causas impulsivas & moventes, seu meritori-
as Electionis, extra petitiones principij advertitur nihil. Nos enim
per meritum Christi eo sensu electos nullibi scriptura docet, nullibi
docet causam meritoriam nostram Electioni assignari debere, docet
verò per fidem & propter meritum Christi justificari, sanctificari
& salvari. Sin verò eligere per Christum & per fidem idem signifi-
cat ac eligere ad salutem per Christum & fidem obtinendam, con-
cedim⁹ conclusionem, Deū scilicet in Christo per fidem nos elegisse.

Tandem

Tandem Sohnus ex nostratis contra Nostrates citatur; Verum
 eodem candore, quo Psalm. 91. 11, 12, à diabolo Mattb. 4. 6. Verba 28.
 Calovii sunt hæc: Et ex adversarijs Sohnium Tem. I. fol. 258. Deus non
 simpliciter homines creatos aut corruptos ad vitam elegit, sed homines
 vocatos ac fideles, quos præscivit. Sohnij verba citato loco hæc de-
 prehenduntur: Ex his omnibus, que dicta sunt appareat, quis sit ordo
 decretorum & consiliorum divinorum. Primum enim in se Deus decre-
 vit quosdam ex hominibus lapsis fide donare ad declarandam miseri-
 cordiam suam: Ac rursus quos & quot credentes efficere vellet decre-
 vit: atq; illos quidem tales, hoc est, credentes, facere decrevit, qui
 voluit: Alios autem tales non facere, quia non voluit. Deinde, non
 simpliciter homines creatos aut corruptos ad vitam aeternam elegit, hoc
 est, ex corruptionis illius miseria liberare & ad vitam beatam traduce-
 re constituit; Sed homines vocatos ac fideles quos præscivit, hoc est, quos
 vocare ad agnitionem filij & fide donare decrevit. Judica, lector, & mira-
 re! Finis Electionis sequitur. Hic vel Eligentis vel Electorum respectu
 consideratur. Electorum ratione vel ultimus est, vel intermedius. 29.
 Ille vita aeterna Job. 15. 16. Ego elegi vos & constitui vos, ut abeatis &
 fructum feratis & fructus vester maneat. Idem dicitur διακρίνως
 jam gloria Rom. 9. 23. jam Salus. 2. Thess. 2. 13. Hic, nimicum interme-
 dius, est Electorum Sanctitas, quæ loco paulo ante citato Job. 15. 16.
 per fructum, ad quem ferendum electi constituti sunt, intelligitur.
 Ratione Eligentis Dei est laus & gloria tum divinae misericordiae
 Rom. 9. Et ut notas faceret divitias glorie sue erga vasa misericordiae,
 quæ preparavit ad gloriam; Tum gratia Eph. 1. 5, 6. Qui prædestinavit nos
 &c. ad laudem gloriose suæ gratiae, quæ nos gratis sibi gratos effecit in illo
 dilecto. Tu libertatis Matth. 20. 15, 16. An non licet mihi quod volo facere
 in meis? An oculus tuus malus est quia ego bonus sum? sic ultimi erunt
 primi: Et primi erunt ultimi. Multienim sunt vocati, pauci vero ele-
 cti. Rom. 9. 15, 18. Miserabor, cuius misertus fuero: Et commis-
 rabor quem commiseratus fuero. Itaque cuius vult miseretur,
 quem autem vult indurat. Affectiones quoque Electionis hic 30.
 nominandæ erunt, quarum nonnullæ ipsi Electioni velut sub-

30. jecto insunt, nonnullæ vero ad eam consequuntur. Illas dicimus
(1) Sapientiam. (2) Æternitatem. (2) Immutabilitatem. Compe-
tere has Affectiones Electioni patet, quia est Decretum Divinum, at
omnia Decreta Divina esse Sapientissima, æterna & immutabilia
probavimus *disp. V. de Decretis Divinis, sect. 2. Subsect. 2. punct. 2. §. 22,*
23 & seqq. De immutabilitate notamus, Electionem immutabilem
esse ratione Eligentis absolute & primariò, ratione electorum vero
secundariò & secundum quid. Deus namque prorsus immutabilis
est & ratione Essentiæ & ratione operum ; quæ ab Essentia realiter
minimè absunt, ut alibi satis probatum est, Inde nec in Electione
mutari potest ; Hæc immutabilitas & electorum ratione Electioni
quidem tribuitur; At non sic, quod Electi in se spectati per naturam
suam deficere non possent, minimè ; Sed quia Deus, qui eos ele-
git, eosdem conservat & sustentat usque ad finem ; Sibi enim si re-
linquantur ingentib' sanè peccatis se polluunt, unde iram Dei maxi-
mam in se non possunt non provocare, ut patet exemplo Davidis,
Manassis, Petri &c. At immutabilis Electio & Gratia Dei in pecca-
torum squalore & sordibus eosdem penitus computrescere & perire
non finit, sed varijs & miris quandoque modis ad pœnitentiam &
frugem reducit. Firmitas hæc non hominibus electis sed Deo eli-
genti unicè accepta ferenda. Hinc Electionem ratione electorum
spectatam diximus immutabilem secundariò & secundum quid, re-
vera tamen, quia mutatio Electorum alias ipsi Deo eligenti inferret
mutationem. Fac enim, unum ex illis, quos Deus ab æterno elegit
perire & reprobum fieri, nonne sic Decretum ab Eligente nihil di-
stans mutaretur ? Ad Electionem à continuâ in fide perseverantia su-
spensam confugere velle, absurditatem prope accedit, cum imple-
31. tio hujus conditionis à divinâ gratiâ unicè exspectanda. Probant ve-
ro hanc Electionis immutabilitatem S. Scripturæ loca. *Jes. 54. 10.*
Quamvis hi montes recederent, & hi colles dimoverentur: At amen be-
nignitas mea à te non recedet & fædus pacis meæ non dimovebitur, ait
miserator tuus Iehova. Jerem. 31. 3. Imo dilectione perpetuâ diligote,
idcirco

idcirco extendo erga te benignitatem. Matth. 24. 24. Excitatuntur enim Pseudo Christi & Pseudo Prophetæ & edent signa magna & miracula: Ita ut seducant [sifieri posset] etiam electos. His adde notissima loca Job. 10. 28, 29. cap. 17. 16, 20. Rom. 8. 30, 38, 39. cap. 9. 11. 2. Tim. 2. 19. Hebr. 6. 17, 18, 19. At enim impietati & securitati fenestra sic aperiretur, cum electus deficere non posset, non opus haberet, peccata cavere. 32. Resp. Jam tum Electionis finem ratione Electorum diximus esse duplum, Ultimum & intermedium. illum vitam æternam, hunc sanctimoniam. Ille presupponit hunc necessario & hic præcedit illum. Quem Deus elegit ad vitam, ad sanctitatem etiam præordinavit. Falsum itaq; electum contra conscientiam in peccatis perseverare. Quæri etiam heic solet, an ita certus Electorum numerus sit, ut nec augeri nec minui possit: Affirmamus quæstionem in sensu Composito, negatâ eâ in sensu diviso. Affectiones ad Electionem in tempore consequentes à Theologis vocantur Media non Electionis Decretæ aut decernendæ sed in tempore exequendæ, quorum individuum Consequens est Electionis certitudo. Horum verò 33. mediorum primum & omnium supremum est Christus, non qua Deus absolutè: Sic enim est Causa Efficiens Electionis æque ut Pater & Spiritus S. Job. 15. 16. 19; Nec quā nudus homo; Nam talistanti munieris tantæque dignitatis capax non est, sed consideratus quā Mediator Γεάνθεων & Eph. 1. 4. Sicut elegit nos in ipso ante iacta mundi fundamenta. Vid. 2. Tim. 1. 9. 1. Petri 1. 19, 20, 21. Id autem nihil aliud est, quam quod Deus nos dedit Christo, ut per ipsum redempti ad salutem perduceremur; Interprete ipso Christo. Job. 10. 27, 28, 29. cap. 17. 2, 24. In Christo ergo electi sumus (1) ut Mediatore Dei & Hominum 1. Tim. 2. 5. (2) ut servatore à peccatis. Matth. 1. 21. Cujus satisfactione interveniente fieret reconciliatio inter Deum & Homines eorumq; inter se unio. Eph. 1. 10. Col. 1. 20. Job. 17. 21. Reliqua media Christo mediatore tanquam unico eoq; validissimo fundamento superstructa & innixa, sunt vocatio Efficax, justificatio & glorificatio inchoata. Rom. 8. 29, 30. vel ut 2. Thes. 2. 13, 14. recensentur, Sanctificatio Spiritus,

34. ritus, fides habita veritati & vocatio per Evangelium. Omnia hæc
beneficia sunt Christi Mediatoris, ut ex ipsius plenitudine verè acci-
piant Electi gratiam pro gratia. Job. 1. 16. Ex his omnibus fluit certi-
tudo Electorum de sui Electione; quæ quamvis non habeatur à pri-
ore, cum nemo cognovit mentem Domini Rom. 1. 34. Nec liberum sigillo
clausum inspexit. 2. Tim. 2. 19. Firma tamen est & tam evidenter pro-
bari potest, ut sanè ne sciant quid credant, eam qui aperte negare vel
heterodoxis hypothesis indirectè impeteret tentarent. Tenenda
ergo est hæc fidei certitudo, ita tamen ne carnali securitati & temera-
riæ præsumptioni fores aperiantur. Promissiones Dei infallibles li-
berant nos à dubitatione, at comminationes & exhortationes ejus-
dem à carnali securitate. Credimus hanc certitudinem propter in-
fallibles Dei promissiones, at timemus, simul omni carnis securita-
te expulsâ, propter carnis nostræ infirmitates & tentationes. Inde
ob oculos semper habemus illud & mentibus nostris inscriptum est:
Quis se existimat stare, videat, ne cadat. 1. Cor. 10. 12. Et cum timore
35. *& tremore salutem vestram operemini. Phil. 2. 12.* Hanc nobiscum
communem sollicitudinem adhibuere Veteres, eamque intende-
runt, tum videntur de certitudine Electionis fluctuare, quam ta-
men alijs firmiter crediderunt probè nobiscum ponderantes illud
Lutheri in cap. 26. Gen. Nihil differt dubitans à damnato. Concilium
tamen Tridentinum hic contrarium sustinet, dum seß. 6. cap. 12. hæc
tradit: *Nemo quam diu in hac mortalitate vivitur, de arcane divine*
Prædestinationis mysterio usq; adeo præsumere debet, ut certo statuat
se omnino esse in numero Prædestinatorum: quasi verum esset, - quod
justificatus aut amplius peccare non possit, aut si peccaverit, certam fibi
resipiscientiam promittere debeat. Eandem sententiam ut Catho-
licam propugnant omnes, quotquot hoc Concilium pro infallibili,
ejusque decreta pro norma fidei habent. Argumenta quibus hic er-
ror propugnetur S. Scriptura suppeditare cogitur. Hinc causantur
(i) Scripturā hortari omnes fideles ad timorem. Rom. 11. 20, 21. Recte per
36. incredulitatem defracti sunt, tu vero per fidem stas, ne effterter animo,
sed

295.

sed time. Nam si Deus naturalibus ramis non pepercit, vide ne tibi quoq;
non parcat; Huc pariter compinguntur loca jam citata 1. Cor. 10. 12.
Phil. 2. 12. (2) Scripturam expressis verbis docere salutem pendere à
conditione operum. Matth. 5. 20. Dico enim vobis, nisi abundaverit ve-
stra justitia plus quam Scribarum & Phariseorum, vos nequaquam in-
gressuros in regnum cælorum. Matth. 19. 17. Si vis ad vitam ingredi, ser-
va mandata. Rom. 8. 17. Coheredes autem Christi (erimus) si modo si-
mul etiam cum eo patimur. 2. Tim. 2. 5. Quod si certet etiam aliquis, non
coronatur, nisi legitimè certaverit. (3) Scripturam testari multos ad
tempus credere & poste a circa fidem naufragium facere & perire, ut
patet. Luc. 8. de semine, quod cecidit supra Petram 1. Tim. 4. 1. Spiritus
autē disertè dicit fore ut posterioribus temporibus desciscant quidam.
Ergo de Electione sui nemo potest esse certus sine speciali revelatione. Ve-
rum nos his insultibus parum attentis majoris facimus Salvatoris
mandatum Luc. 10. 20 Sed de eo negaudete, quod Spiritus vobis subji-
ciantur. Gaudete verò potius quod nomina vestra scripta sunt in cælis.
Quod si de hoc gaudere debemus, necessum est ut nomina nostra 370
in cælis scripta sint, nosq; electi simus, necessum item est, hoc ipsum
nobis certo constare. At constat idem nobis (1) Per Evangelium. (2)
Per testimonium Spiritus S. [3] Per serium operum bonorum Studiū.
Evangelii vox est, omnes credentes esse electos, cum non omnium
quidem hominum sed Electorum sit fides. 2. Thess. 3. 2. Tit. 1. 1. Act. 13. 48.
At hoc, se scilicet credere Electis certò constat. 2. Cor. 13. 5. 1. Tim. 1. 12.
Evangelii vox est omnes credentes scire, se habituros vitam æternā.
1. Job. 5. 13. Hec scripsi vobis, qui creditis in nomen filij Dei: ut sciatis vos
vitā æternam habere. Evangelij vox est, nos habere pignus hereditatis
nostræ. Eph. 1. 13, 14. In quo etiam postquam credidistis, ob signati estis Spi-
ritu illo promissionis sancto, qui est arrabo hereditatis nostræ, donec in
libertatem vindicemur ad laudem gloriae ipsius. Spiritus S. qui scruta-
tur profunditates Dei, revelat nobis, quæ Deus nobis gratificatus est.
1. Cor. 2. 10, 11, 12. Ille testatur Spiritui nostro nos esse filios Dei. Rom. 8.
16. Studio autē bonorum operum Vocationem & Electionē nostrā

D

firmam

38. firmam efficimus. Oppositæ rationes parum roboris habent. Ad [I] distinguendum est inter timorem Verecundiæ & Diffidentiæ. Ille est, quo solliciti sumus de vitandis peccatis & verecundamur carnali securitate iram Dei provocare & perclitari salutem nostram ; Hic quo dubitamus de salute nostrâ Deique promissionibus & fidei nostræ diffidimus. Hic si in scriptura præciperetur consequentia alicuius momenti esset ; At cum ille tantum citatis locis indigitetur, Consequentia prorsus falsa est. Ad (II) Respondemus [α] Ex operum bonitate infirmā Electionis certitudinem dependere posse. [β] Salus dici potest dependere ab operibus vel tanquam causis efficien-tibus & promerentibus salutem, vel tanquam medijs, sine quibus salus nemini contingit, et si causæ rationem non habent. Priore modo negamus ab operibus salutem pendere, at non posteriore modo cum opera necessaria sint salvandis, non necessitate efficien-tiæ, sed præsentia seū ordinis, quia sine sanctimonia Deum nemo videbit. Loca verò ipsa ad rem præsentem minus faciunt. Prior non docet, quid faciendum, ut vitam æternam consequamur, sed ut eā ne excidamus. Secundus accommodatam continet responcionem ad Pharisaicam interrogationem, qua hypocrysis confunditur. Tertiis locus non docet passionem nostram esse causam nostræ hæreditatis, sed glorificationis cum Christo obtinendæ, eamque non effi-cientem, sed necessitate præsentia præcedaneam. Quartus locus docet, quid certatio nostra mereatur nō ex propria perfectione & di-gnitate, sed ex benignissimâ dispensatione & gratia Dei certamina nostra coronationi præstruentis non ob dignitatem meriti sed ob ne-cessitatem certitudinis in nobis firmandæ. Ad (III) dicimus, desig-nari fallaciam homonymias in voce fidei, quæ in citatis dictis non notat fidem salvificam & veram sed temporariam & hypocriticam. At, inquis, *vel tantum per gratiam particularem certitudo Electionis in hac vita haberinequit.* Resp. Id facilius dicitur, quam probatur. Firmissimum hoc est argumentum: Deus elegit omnes verè creden-tes. Ego sum talis. E. Se autem esse verè credentem unusquisque firmiter

firmiter colligere & scire potest, si se ipsum probe examinaverit & exploraverit, quid de Christo sentiat, qualemq; fiduciam collocet in merito ejusdem. Ubi non otiabitur Spiritus S. sed testimonium peribebit spiritui nostro, nos esse filios Dei Rom. 8. 16. Quod testimonium non est Enthusiasticum, sed Apostolicum & Divinum. At verissimum est per duas has hypotheses, (1) quidam verâ & justificante fide prædit in non tantum finaliter & totaliter possunt deficere, sed & actu deficiunt. (2) Fides vera & regenerationis sunt bona communia. Electi cum Reprobis, nec certitudinem Electionis, nec inde firmam consolationem adversus tentationes & mortem haberi posse. Id constat cum de Electione nemo possit esse certus, nisi qui de perseverantiâ in verâ & salvificâ fide certus est. Certum enim est nemino ad vitam æternam perventurum, nisi fidelem; At cum per priorem hypothesis in nemo certus esse possit, an in fide finaliter persisturus sit, dubitare habet omnino an ad vitam æternam sit perventurus; Etsi hoc, dubitandum simul erit, an eò sit electus, cùm nemo eò penetraverit, nisi eò sit electus. Et quomodo, quæso, aliquis potest esse certus Electionis suæ & æternæ salutis, ex eo quod ipsi cum reprobis & maledictis, quibus ignis æternus paratus est, commune existit? Et annon ita semper concludere tenetur: Quod illis ad vitam æternam non profuit, illud nec mihi poterit prodesse. Jam si ex fide & regeneratione nemo certus esse potest, utique planè de ipsius certitudine actum erit, eum alia certitudinis generandæ media non prostant. Unde ulterius sequitur, nec consolationem validam unquam haberi posse salvis ijsdem hypothesisibus. Summa enim consolatio est & in vita & in morte nos esse filios Dei & vitæ æternæ heredes. At hoc dubium est per istas hypotheses, cum dubia sit perseverantia in fide, cum etiam hostes Dei & fœtentes hirci eam fidem habeant, quæ ipsi pro certissimo salutis pignore esse debebat. Hucusque de Electione.

SECTIO II. REPROBATIONEM EXPENDENS.

SUBSECTIO I. NOMINALIS.

1. **N**omen Reprobationis ἔγγειον non est, res vero eodē denotata tū in S. literistū in Scriptis Theologorū satis frequens. Verbū Reprobare legitū Matth. 21. 42. Dicit eis Jesus, nunquā legistis in scripturis, quem lapidem reprobarunt edificantes, is factus est caput anguli. 1. Petr. 2. 4. Ad quem accedentes, qui est lapis vivus, ab hominibus quidem reprobatus, apud Deum vero electus ac pretiosus. Vivocis ergo idē erit ac non recipere, rejicere, repudiare, inde substantivi, nimirū Reprobationis, significatio satis innoteſcit. Cū verò præeunteS Scriptura Reprobatio electioni opponatur, quoupliciter capiatur hæc, totupliciter & illā capi posse ſequitur. Quandoquidē verò Electio jam ad mun' aliquod, jam ad participationē fæderis, jam ad vitam æternā significat destinationem, ſequitur & Reprobationem tot cumprimis modis capi posse & debere. Ita notat jam rejectionem à functione alicuius muneris 1. Sam. 15. 26. c. 16. 7. Jam notat rejectionem à fœdere salutis, quæ Ethnicis contingit, cum alieni fuerint à Republica Iſræelis & extranei à fœderibus promissionis, ſpem non habentes & expertes Dei in mundo. Ephes. 2. 12. Jam notat rejectionem à salute & destinationem ad æternum exitium, quomodo hac vice accipitur. Conjugata sunt Reprobus, Reprobatus, quæ tamen per omnia quā significationem haut convenient: Reprobatus enim dicitur, qui non est à Deo electus, reprobus autem qui hominibus reprehensibilis est & improbatione dignus, eo quod cum rectè moneat atque doceat, ipſe interim pessimè vivat. Hunc ſenſum vox Reprobus obtinet 1. Cor 9. 27. ubi Apostolus de ſe dicit: Contundo corpus meum & in ſervitutem redigo: Ne quomodo, cum alijs prædicarim ipſe reprob⁹ fiā. Non Electo Reprob⁹ hic opponitur ſed probato, nec significat reprobatum à Deo, ſed rejectaneū & dignum qui repudietur ab hominibus, utpote quem experientia ostendit, non talem eſſe, qualem esse oportebat. At differentia hæc in ſcriptis Theologorum tantum non negligitur & promiscuè adhibetur utraque vox. Et cum, ut dictum

297.

dictum est, Reprobationis vocabulum εὐλογόνος minimè existat locum verò habeat in S. literis res ipsa, alijs nominibus exprimatur necessum est. Inde Metonymicè jam οδιον appellatur. Rom. 9.13. Jam εὐδοκία Dei quā occultaverit mysterium hūtis à sapientibus. Mattb. 11. 25, 26. A Scriptoribus sacris vocatur prædestinatio ad mortē, ad damnationem, ad pœnam ad supplicia inferni. Reprobi autem dicuntur vasa coagmentata ad interitum. Rom. 9. 22. Homines jam olim ad judicium descripti. Judæ vers. 4. Ad contumaciam positi. 1. Petr. 2. 8. Constituti ad iram 1. Thes. 5. 9. Ad diem malam facti. Prov. 16. 4.

SUBSECTIO II REALIS.

Dari Reprobationem ostendit [1] S. Scriptura directè & immediatè. [2] Natura Dei. [3] Natura electionis. Ex S. Scripturæ dictis tale argumentum fieri potest. Quodc. aliquot hominibus obtingit & infligitur à Deo, illud datur. Jam verò Reprobatio certis hominibus obtingit & infligitur. E. Minorem docet S. Scriptura non quidem αὐτούλεξει & κατὰ τὸ γένος, attamen καὶ ἰσοδυναμίας. Sic docet, Deum ad diem mala impium fecisse. Prov. 16. 4. Deum aliquem odisse. Malach. 1. 2. Rom. 9. 13. Deum aliquos nunquam novisse. Mattb. 7. 23. Christum pro aliquibus non rogare. Job. 17. 9. Aliquos esse vasa iræ coagmentata ad interitum Rom. 9. 22. Aliquos esse positos ad contumaciā. 1. Petr. 2. 8. Constitutos ad iram. 1. Thes. 5. 9. Ad damnationem descriptos Jud. vers. 4. Non scriptos in libro vita Apoc. 13. 8. c. 17. 8. cap. 20. 15. Natura Dei tale suppedidat argumentum: Quodc. perfectissimæ Dei sapientiæ repugnat indeq; maximam infert absurditatem, illud non est asserendum. Atqui Reprobationem non dari repugnat perfectissimæ Sapientiæ Dei maximamq; infert absurditatem. E. Minor liquet. Deum namque de maximâ hominum parte nihil ab æterno definitivisse, vel temporaria ex post facto consilia capere annon divinæ perfectioni repugnaret? In tempore damnat, quod ex S. literis satis superq; innoteſcit: E. Decrevit ab æterno damnare, cum opera ejus ei nota sint ab æterno. Si minus, aut non potuisse aut noluisse dicendus est. Neutrum dici potest; Quemadmodum enim illud

D 3

eius

ejus omnipotentiam, sic hoc justitiam divinam impugnat, cum
Deo & q; conveniat peccatores punire & damnare, quam miserorū
misereri. Ut enim hoc misericordia, sic illud justitiae debetur. Ex
naturā Electionis hoc modo argumentamur. (1) Quicunque non
sunt electi, illi sunt reprobati. Multi nō sunt Electi. E. Sunt reprobati.
3. Minorē firmant Joh. 13. 18. Matt. 20. 16. (2) Quicunq; ad vitam æternā
sunt electi, illi ad Christū efficaciter vocantur, apud Deū justifican-
tur, glorificantur, nec à Christo ut hirci repellentur ad æternū sup-
pliciū. Atqui multi ad Christum efficaciter non vocantur, apud Deū
non justificantur, non glorificantur, sed ut hirci à Christo repellen-
tur ad æternum supplicium. E. Multi non sunt Electi. Si ergo non
sunt Electi, reprobati erunt dabiturq; reprobatio. Majorem pro-
bant Rom. 8. 29, 30, 31. Job. 6. 37. Minortūm per se patet, tum proba-
tur. Matth. 13. 11, 13, 14, 15. Matth. 7. 21. c. 8. 12. c. 25. 41. Job. 10. 26. His
addantur quæ Disp. præced. de Prædestinatione Sect. 2. Subsect. I. §. 1, 2,
3, & seqq. pro afferendā Prædestinationis existentia in genere addu-
ximus. Causam Efficientem dictā Disputatione Subl. 2. §. 1. 2. pariter
indicavimus. De Objecto & causā Impulsivā ē ratione cur Deus,
aliquos damnationi addixerit, cum primis hīc differendum erit.
4. Objectum dicimus quo ad quantitatem multos. Matth. 7.
13. Quo ad qualitatem & quidem positivē consideratū,
σοφὸς καὶ συνέλεγκτος, Sapientia seculari instructos, vel suā vel aliorum o-
pinione Matth. 11. 25. Idem δύναται καὶ εὐγενεῖς Potentes, & nobiles secun-
dum maximam partē 1. Cor. 2. 26. Privativē peccatores. It enim non
nisi peccatores & lapsos Prædestinationis ut sic objectum nomina-
vimus Disputatione precedente, sic & Electionis atq; Reprobationis
eundē eodem modo consideratū constituimus non creabilem, cre-
atū, labilē, lapsurū, sed lapsum. Inde rationē impulsivam seu cau-
sam τροπῆς μηδέν dicimus peccata, hoc est, quicquid peccatorū nomi-
ne venit, non exclusa infidelitate, quamvis non eandem pro adæ,
quatā τροπῆς μηδέν ratione habeamus. Insignis ergo differentia Elec-
tionem inter & Reprobationem advertitur. Ibi causam salutis & Elec-
tionis nostræ nullibi nisi in solo Deo invenimus; Hic verò fontem,
originem

originem & causam damnationis non nisi in solo homine agnoscimus. Ab hoc est malum, ob quod reprobetur, ab hoc est malum ob quod prædamnetur. Duos quidem actus in Reprobatione, Negativum, quā Deus non elegisse, sed deseruisse & in electione præteriisse; Et positivum quo abjecisse, & prædamnasse aliquos homines dicitur, in signo Rationis distinctos agnoscimus, iidem pariter affirmamus utriusq; actus causam impulsivam esse peccatum. Peccatum enim, cur Deus aliquos non elegerit, sed in electione deseruerit & præterierit, unica causa est. Illud enim nisi prævisū fuisset, aliquos præteriri non necessum fuisset. Item cur Deus aliquos ad damnationem destinaverit & prædamnaverit unica causa peccatum fuit. Deserit De^o, sed non nisi desertores. Abnegat, sed non nisi qui ipsum abnegaverit prius. *2. Tim. 2.12.* Spernit, sed non nisi spernentes. *Ose. 4.6.* Derelinquit, sed non nisi rejiciuntur. *Chron. 28.9.* Nec Deus est prius ultor quā homo fit peccator. Augustino teste. Hoc Reprobationis Decretum absolutū non agnoscimus, quamvis fateamur aliam esse rationē absolutē & in genere spectatā, ubi queritur, quare Deus homines reprobaverit; Et comparatē atq; restrictē spectatā, ubi queritur, quare Deus hos reprobaverit, electis illis. Ubi tamen certum est, omnes atq; fuisse peccatores, in peccato pares, nullumq; altero digniorē. Peccatum quidem in utroque Reprobationis actu pro causā sufficiente & adæquatā posuimus, at distinctionis causa nos latet, sc. quare Deus inter peccatores discreverit. Quare reprobaverit & damnaverit, peccato deberi statuimus, verum discretionis causam allegare nolum^o, sed sententiam hīc suspendimus. Nihil enim manifestum habemus, præter peccata hominis & Dei justitiam atq; libertatem. Illā potuit punire, hac potuit inter peccata distinguere, quemadmodum nobis inter nostros debitores discriminare concessum. Debitores si aquales habes, nemo cur uni ignoscas, alterum urgeas, tecum contendere audet. At quanto major Deus mortali? Quare ergo adversus eu~~u~~ litigas, quod de omnibus rebus non respondeat? *Job. 33.13.* His nondum acquiescenti & directam responsonem cur Deus omnes peccato-

7. catores & quales non & qualiter reprobet, Prosper respondeat de Lib.
Arbitr. ad Ruffin. Omnibus in Ad & prævaricatione prostratis, nisi quos-
dam assumeret misericors gratia, maneret super omnes inculpat a justi-
tia Quæ enim sit illius discretionis in Consilio Dei vel causa vel ratio,
& supra facultatem humanae conditionis inquiritur, & sine fidei di-
minutione nescitur, modo confiteamur neminem immerito perdi, nemi-
nem merito liberari. Et Augustinus Tractat de triplic. Habitac. c. 4.
In illo cœlesti habitaculo cibus & potus omnium erit visio Christi, & as-
sidua, ut ita dicam, libri vita & lectio. Ibi manifesta erit ratio cur hicele-
stus, est, & ille reprobatur: Cur hic in regnum assumptus, & ille in servi-
tutem redactus: Cur alius in utero moritur, alius in infantia. Cur filius
adulteræ baptizatur & filius legitime Conjugis ante baptismum mori-
tur: Cur qui bene incipit vivere aliquando male finit, & qui male in-
cipit, sœpe benefinit. Eo spectant verba Serenissimi Marchionis & Pro
Electoris Brandenburgici, Johannis Georgij, glor. Mem. in Literis
ad D. Simonem Gediccum datis Colonia ad Spream die 24. Maij, Anno
1614. Quæ m. p. i70. ita habent: Verum hæc est sententia; Distinguunt
(Reformati) inter Decretum Dei in sespectatum & inter media, quibus
tale decretum executioni datur. Quod attinet ad Decretum, docet
Paulus & propugnat Lutherus in allegatis scriptis quam acerrimè, Deū
misereri, cuius vult, & indurare, quem vult ob causas nobis quidem i-
gnoras, justas tamen semper & sanctas; Quod v. executionem Decreti
concernit, Deum quidem nullius misereri, nisi qui per Christum ad se vo-
centur, neminemque damnare, nisi qui peccatis suis id promeruerit. Ho-
minem enim non absolutè & nude ad salutem ordinatum esse, verum ita
ut Christo insitus mediante ipsius merito salvus fiat; Ita nec ad damnationem
hominem absolutè constitutum esse, verum quia proprio & Li-
bero peccato damnationem promeriturus esset: Cur autem Deus assu-
to uno alterum relinquat, illud esse penes occultum Dei consilium nobis
in hoc mundo nequaquam perscrutabile. Sic verba vernacula Latini-
tati fidcliter data habent. Calovius Disp. supracitata s. Colleg. An-
tiscalv. §. 28, 29. & c. prolixus fatis, fatusq; operosus est in proponendâ
nostra-

nostratum de absoluto (ut ille putat) Reprobationis decreto sen- 9.
 tentia & impugnanda distinctione inter Actum Negativum & Posi-
 rivum Reprobationis. Verum patet ipsiq; Calovio plus satis inno-
 tuit, non Reformatos tale absolutum Decretum statuere, ut con-
 fessiones & Libri Symbolici nostri satis probant, sed ipsos Majores
 suos, Lutherum, Brentium, Heerbrandum, Osiandrum, Heshu-
 sum &c. quod alij nostratum satis demonstrarunt. Nec est, quod
 sollicitus sit de dictâ nostratum distinctione impugnandâ, cum illi
 non tam inter ipsam Reprobationem, quam discretionem & Repro-
 bationem distinguant. Non inficiantur nostrates, ob peccata prævisa
 & præteritos & damnatos esse homines. Id tantum quærunt, quæ sit
 ratio discretionis inter æquè peccatores, cur hic peccator assumptus
 fuerit, illo damnato. Hic aliam nondum dedit Calovius extra eam,
 quam docent nonnulli nostratiū. Antecessores & Præceptores Calo-
 vii idē, imò duriora locutos fuisse, quam nostrates, exemplò osten-
 deremus, nisi illa, que §. 31. proponuntur, nonnihil moræ nobis 10.
 necterent. Thesin hanc §. 31. cum perlego, recordor cujusdam ex An-
 tecessoribus Calovij, nimirum D. Mylij, qui in Marlorati, Refor-
 mati Doctoris, commentarium in N.T. incidens, verba Brentij pro-
 lata in Exeges. in fol. cap. 15. *Si pro divino captu & quantum ad Dei im-*
mutabilitatem attinet, loquendum fuerit, firma stat sententia, quem-
cunq; Deus ante conditum orbem elegerit, eum non posse perire &c. apud
 hunc autorem reperta ipsi Marlorato impingit, addito hoc dictorio:
Hie habt ihr euch / ihr lieben Pfälzer ewre Clausulam. Libro cui
 nomen est, Evangelische Kirchen Brüderschafft Thes. 172. Lapsus hic
 Mylij excusari non potest, cum commissus fuit contra Præcep-
 tum nonum, & cum cavillas mordaces annexas habet. Excusari
 nonnihil potuisset, si verba Brentij Marlorato nudè asscripsisset,
 quod Marloratus illa non improbat, sed allegat, iisque Johannem
 explicat. At quod insuper cavillatur, id sanè supra omnem excusati-
 onem est. Verum longe major & extantior est lapsus Calovij, imò
 αχειστάνθη & αγεάλογον prorsus dici meretur, quem dicto §. 31. de-

E

signat.

- ii. signat. Verba ejus hæc sunt : *Wendelinus in Exercit. Theol. Vindic.*
Exercit. I. p. 9. dicit : Deus non vult mortem peccatoris verbo sc. vult au-
tem illam voluntate imperscrutabili. O impium & impurum os ! Quod
Deo execrandam & blasphemam hypocrisin (quæ virtutes secundum
Didac Svavedr in Idea Christ. Pol. Princip. Symb. X. p. 77. fingit & vitia
dissimulat] affingit. Talis duplex Deus Calvinianus alter videlicet in
verbo revelatus, apocalypticus, alter apocrypticus, absconditus extra
verbum, voluntates contradictorias aleret, sc. juxta illud Malach. 3. v.
6. *Ego Dominus non mutatus sum. Verbacitata non Wendelini, sed*
Lutheri esse vel Pueri apud Wendelinum legere possunt. Reperiun-
tur quidem apud Wendelinum, sed ita ut Adversarios suos iisdem
refutet & probet, non tantum Reformatos, sed & ipsum Lutherum
illam inter Voluntatem signi & Beneplaciti tradere distinctionem.
12. Huc pertinent verba paulo antecedentia : *Jam ut latratus & boatus*
vestros (ita Doctorum nostrorum instantias appellatis, digni qui eadē
verbare forbeatis) compescam in hoc vestibulo medicatam frugibus of-
fam ex Lutherō vobis objicio. Sic autem ille in hoc ipso argumento de
voluntate & ploratu Christi Redemptoris, in Lib. de S. A. p. 156. &c. His
adjungit prolixa serie verba Lutheri, inter quæ etiam à Calovio ci-
tata prostant, quæ omnia Charactere tenuiori (Typoretis vulgò
Cursiv Schrifft) ad verba ex alijs mutuò sumta designandum Ty-
pographis usitatè exscripta prostant, quæq; hoc tandem epiphone-
13. *mate terminat. Et hactenus Lutherus, quo nemo vobis major in Ec-*
clesia post Reformationē fuit, nemo, ut nonnulli putant, major erit. Lu-
therus si evolvatur, verba citata exhibet, Mihi Tom. 2. omnium oper.
Witteb. excus. à Laur. Schuvenck. Anno 1562. p. 450. 6. Ubi ita : Illudit
autem sese Diatribe ignorantia sua, dum nihil distinguit inter Deum
prædicatum & absconditum, hoc est, inter verbum Dei & Deum ipsum.
Multa facit Deus, quæ verbo suo non ostendit nobis. Multa quoq; vult
quæ verbo suo non ostendit sese velle. Sic non vult mortem peccatoris,
verbo scilicet, vult autem illam voluntate illa imperscrutabili. Nune
autem nobis spectandum est verbum, relinquendaq; illa Voluntas im-
per-

perscrutabilis. Verbo enim nos dirigi, non voluntate illa inscrutabili,
 oportet. &c. Patet ex his non Wendelini, sed Lutheri sæpe citata 14.
 verba fuisse, proindeq; beatissimis Wendelini manibus summam
 injuriam illatam esse. Non impio & impuro ore eloquia Dei do-
 cuit fidelissimus Dei servus Wendelinus, sed ad sinceritatem omni-
 no & veritatem composito, quod si fuisset Calovio contra præceptū,
 quod ipsi est octavum, non calcitraſſet tām præfractē. Deus rati-
 onem requiret olim. At cum hæc ipsius Lutheri verba sint, simul
 maxima ἀχαρισία in Præceptorem designatur. Wendelinus peti-
 tur & vulneratur Lutherus, imò Calovius ipse per Præceptoris sui
 latus. Id docuit David Psalm. 7. 16, 17. Cisternam fodit & excavavit
 eam, deiecit eō se &c. Sanè si talia audivisset Lutherus in Cathedrā
 suā proponi & defendi à Discipulis suis, vix sibi temperasset à titu-
 lis quibus Adversarios suos passim exceptit. Sed tranſeant hæc cum
 cœteris : Dux vel eadem vel duriora locutos fuisse Antecessores
 Calovij, quam nostrates, hoc jam probandum erit. At quorsum 15.
 illud Lutheri votum, quod habet in cap. Gen. 49. Dominus misereatur
 eorum, qui sunt convertendi ; Die andern hole der Teuffel ! Eodem
 spectant, quæ habet libros supra citato f. m. 450. b. Ceterum Deus ab-
 sconditus in Maiestate neque deplorat, neque tollit mortem, sed opera-
 tur vitam, mortem & omnia in omnibus. fol. 451. 6. Hujus itidem Dei
 incarnatione est flere, deplorare, gemere super perditione impiorum, cum
 voluntas maiestatis ex proposito aliquos relinquat & reprobat ut pere-
 ant. Nec nobis quærendum, cur ita faciat, sed reverendus Deus, qui
 talia & possit & velit. Fol. 458. A. Condidit igitur Deus Pharaonem
 impium, hoc est, ex impio & corrupto semine, sicut in proverbīs
 Salomonis dicit, omnia propter semet ipsum fecit Dominus etiam
 impium ad diem malum, non quidem creando malitiam in eo, sed
 ex malo semine formando eum & regendo. Non igitur sequitur,
 De⁹ condidit impium, E. non est impius. Quomodo enim non est impius ex
 impio semine. Eodem fol. b. Hic vides Deum cum in malis & per ma-
 los operatur, mala quidem fieri, Deum tamen non posse mala facere,
 licet

licet mala per malos faciat, quia ipse bonus mala facere non potest, ma-
16. lis tamen instrumentis utitur, quae raptum & motum potentiae
sue non possunt evadere. fol. 459. A. Itaque voluntatem Semeijam
malam cum omnibus membris, contra David antea accensam, oblate
opportune David, ut merito talem blasphemiam, rapit divina actio &
omnipotentia, & ipse Deus bonus per malum & blasphemum organum
precipit, id est, verbo dicit & facit, scilicet raptu actionis sue hanc
blasphemiam. Item b. Cum enim dicit ego indurabo cor Pharaonis, sim-
pliciter loquitur, ac si sic diceret; Ego faciam ut cor Pharaonis indu-
retur. Quod quomodo fiat audivimus, scilicet intus generali motu ip-
sam movebo voluntatem malam, ut suo impetu & cursu volendi pergaat,
nec cessabo movere, nec possum aliter. Foris vero offeram verbū & opus,
in quod impinget impetus ille malus cum aliud non possit, nisi male velle,
me ipsum malum movente virtute omnipotentiae. Item: Deus
est cuius Voluntatis nulla est causa nec ratio, qua illi seu regula &
mensura prescribatur, cum nihil sit illi equale aut superius, sed ipsa
regula omnium. Si enim illi esset aliqua regula vel mensura, aut est cau-
sa aut ratio, jam nec Dei voluntas esse posset. Non enim quia sic debet vel
debuit velle, ideo rectum est quod vult: Sed contra quia ipse sic vult, i-
deo debet rectum esse, quod fit, creature voluntatis causa & ratio pre-
scribitur, sed non Creatoris voluntati, nisi alium illi preficeris creato-
rē fol. 460. 8. Fingat, refingat, cavilletur, recavilletur diatribe, quantū
volet, si prescrivit Deus Iudam fore proditore, necessario Judas fiebat pro-
ditor, nec erat in manu Iudei aut ullius creature, aliter facere aut vo-
luntatem mutare, licet id fecerit, volendo non coactus. Sed velle il-
luderat opus illius, quod omnipotentia sua movebat Deus, sicut & o-
mnia alia. Item. Si Deus non fallitur in eo quod prescrit, necesse est
ipsum prescitur fieri, alioqui quis credere posset ejus promissionibus?
Quis metueret ejus minas? Si non sequitur necessario, quod promittit
aut minatur. Aut quomodo promittat aut minetur, si praescientia
ejus fallit, aut nostra mutabilitate impediri potest. Obstruit plane
haec nimia certa veritatis lux omnium os, dirimit omnes questiones, vi-
ctoram

Etoriam statuit aduersus omnes argutias elusorias. Scimus sane præscientia m̄hominum falli. Scimus non ideo Ecclipsin venire, quia præscitur, sed ideo præsciri, quia ventura est. Quid nobis cum ista præscientia? De præscientiâ Dei disputamus, huic nisi dederis necessarium effectum præsciti, fidem & timorem Dei abstulisti, promissiones & minas divinas omnes labefecisti, atq; adeo ipsam divinitatem negasti. Fol. 18.

465. B. Vide igitur nequitiam cordis humani, Deum, cum indignos sine meritis salvat, imo cum multis demeritis justificat impios, non accusat iniquitatis, ibi non expostulat, cur hoc velit, cum sit iniquissimum se se jude, sed quia sibi commodum & plausibile est, æquum & bonum judicat. Atcum immeritos damnat, quia incommodum sibi est, hoc iniquum, hoc intolerabile est, hic expostulatur, hic murmuratur, hic blasphematur. Vides ergo Diatriben cum suis in hac causâ non judicare secundum æquitatem, sed secundum affectum commodi sui. Si enim, æquitatem spectaret, & que expostularet cum Deo, dum indignos coronat, atq; expostulat cum eo, dum immeritos damnat. Æque etiam laudaret & prædicaret Deum, dum damnat immeritos, atque facit dum indignos salvat, utrobiique enim par iniquitas, si sensum nostrum spectes, nisi non fuerit & que iniquum, si Cain ob homicidium laudes, regemq; facias, atq; si Habel innocentem in carcerem conijicias aut occidas. Cum igitur ratio Deum laudet indignos salvantem, arguat v. immeritos damnantem, convincitur, non laudare Deum, ut Deum, sed ut suo commodo servientem, hoc est, se ipsam, & qua sua sunt in Deo querit & laudat; non Deum, aut que Dei sunt. At si placet tibi Deus indignos coronans, non debet etiam displicere immeritos damnans. Si illuc justus est, cur hic non justus erit: Illic gratiam & misericordiam spargit in indignos. Hic iram & severitatem spargit in immeritos, utrobiique nimis & iniquus apud homines, sed justus & verax apud se ipsum. Nam quomodo hoc justum sit ut indignos coronet, incomprehensibile est modo, videbimus autem, cum illuc venerimus, ubi jam non credetur, sed revelata facie videbitur. Ita quomodo hoc justum sit, ut immeritos damnent, incomprehensibile est modo, creditur tamen, donec reve-

91. *labitur Filius hominis* Fol. 485. B. *Hic honorandus & reverendus est Deus clementissimus in ijs, quos justificat & salvat indignissimos, donandumq; est saltem nonnihil divinae ejus Sapientiae, ut justus esse creditur, ubi iniquus nobis esse videtur. Si enim talis esset ejus justitia, ut humano captu posset judicari, esse justa, planè non esset divina, & nibile differret ab humana justitiâ. At cum sit Deus & unus, deinde totus incomprehensibilis & inaccessibilis, sicut Paulus quoq; exclamat, dicens: ô altitudo divitiarum sapientiae & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus & investigabiles via ejus. Incomprehensibilia verò non essent, si nos per omnia capere valeremus, quare sint justa.*
20. Item fol. 486. A. *In lumine gratiae est insolubile, quomodo Deus damnet, eum, qui non potest ullis suis viribus aliud facere, quam peccare & reus esse. Hic tam lumen naturae, quam lumen gratiae dictant, culpam esse non miseri hominis, sed iniqui Dei. Nec enim aliud judicare possunt de Deo, qui hominem impium gratis sine meritis coronat, & alium non coronat, sed damnat, forte minus vel saltem non magis impium.* Hactenus Lutherus. *Hæc cum nostrates satis absolvunt, super se deo plura ex Osiandro, Brentio, Heerbrando &c. adducere. Arminianis, qui inadæquatam Reprobationis causam solam incredulitatem statuunt, opponimus Epulonem *Luc. 16* qui non ob incredulitatem tantum, sed ob varia peccata damnatus à Christo perhibetur. Opponimus rebelles Levitas, qui vivi ad infernum descenderrunt à terrâ absorpti. *Num. 16. 31, 32, 33.* Opponimus loca *Rom. 12. cap. 3. 19. c. 5. 12, 13. c. 6. 23. 1. Cor. 6. 9, 10. c. 15. 22. Epb. 2. 3. Gal. 5. 19, 20, 21. Apoc. 22. 15.* Opponimus paucos de Evangelio quicquam audire. E. Nec propter infidelitatem & rejectum Evangelium condemnari possunt. Excip. (1) *Omnis in Adamo vocatos esse.* Resp. Omnes in Adamo mortuos esse, Scriptura perhibet, vocatos, nullibi. Personale beneficium fuit vocatio Adami, æque ut salus & peccatorum remissio, alias ad omnes Adæ posteros transiisset. Veram vocacionem describit Apostolus, *Rom. 10. 14.* *Quomodo autem credent ei, de quo non audierint, quomodo autem audient absque prædicante.* Inst.*
- Trans-

Transiſſent illa beneficia ad omnes posteros, modo conditionibus fæderis respondiſſent. Resp. Quomodo credent ei, de quo non audierint &c.
 Excip. [2] Ob infidelitatem damnari testatur Scriptura. Marc. 16.
 16. Qui non crediderit condemnabitur. Job. 3. 18. Qui credit in eum non condamnetur: qui vero non credit, jam condemnatus est: quia non credidit in nomen unigeniti filij. Resp. Est ignoratio Elenchi. Nemo negat ob infidelitatem homines damnari; At ob infidelitatem ita damnari, ut nulla insuper alia adsit damnationis causa, Scriptura nullibi docet. Finem Reprobationis dicimus promeritrum pœnarum irrogatio!

TANTUM!

Gratia, Gratuitam quæ se non undique præstat:
 Lex erit ac Meritum; Gratia nulla fuit.

His Doctiss. Dn. Respondenti, de Electione & Reprobatione Disputaturo, Auditori suo perindustrio, gratulatur,

ELIAS Grebeniſ Ph. & Th. D.
 Th. P. Ordin. & Fac. Th. p. t. Decanus.

Eximio, Præstantissimo & Doctissimo Dn. Respondenti, Auditori suo perindustrio & Amico charissimo.

Audit & auditur meus Eisenbergius: idq;
 Percrebro: testes Templa, Lycea roco.
 Testis & est præsens hac Disquisitio, quâjam,
 Electis super en disputat & Reprobis!

Gratn-

*Gratulor Eximio Juveni molimina tanta,
Et precor à summo dignabrebea Deo.*

I. m. pol.

JOH. WALTHERUS LESLE,
SS. Th. D. ejusdemque P. P. Ord. ut &
Eccles. Electoralis.

Quōs Vis Suprema Reprobet, Quos Eligat
Immobili Sententia, & mirabilis
Incomprehensa Lege PROVIDENTIAE;
Seu Fata Rebus intricata dixeris,
Seu Complicationem non mutabilem,
Seu Nigra Fila pejus adversantium
Trium Sororum Stultus appellaveris:
Doctis Probisque notus EISENBERGIVS
Non irrito scrutatur hic acumine,
Factum bene! Studiis Beavioribus
Sic affici mavult, Sacrorumque Laticum
Placido meatu imbuere Mentem Nobilem,
Quam captiosa Litium prurigine,
Vel flexuosis Disputationibus.
Quid ominer tam vivido conamine
Dignum, nisi quod ipsa nobis suggerit
Materia, vel Testis Laborum Pagina?
Ut illa quam scrutando nunc exercuit
Intaminata Mente, præstet amplius
Mactum Beatitate PROVIDENTIA.

J. C. BECMANUS.

Coll. diss. A. 227 misc. 18